

Alexandru PARENIUC,

doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Secției învățământ zi, Facultatea de Drept
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

Alexei PUNGĂ,

lector-superior al catedrei investigații operative
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

TRAFICUL DE FEMEI – INFRAȚIUNE LA „MODĂ” SAU „BUSINESSUL” NAȚIONAL

Sfârșitul secolului XX a fixat destrămarea Uniunii Sovietice și crearea a 15 state independente, care până la 1990 erau parte componentă a URSS, a determinat o criză politică și economică de proporții pe întreg teritoriul fostului Imperiu Sovietic, criză care continuă și astăzi. Anume criza economică a plasat R. Moldova pe unul din ultimele locuri din Europa ca una din cele mai sărace țări. Stagnarea economică a cauzat deteriorarea semnificativă a nivelului de trai al populației R. Moldova, unde aproximativ 70-75% din locuitori se află sub limita sărăciei. Perioada de tranziție la economia de piață a înregistrat scăderea bruscă a activității sectorului industrial, agricultura nu-și poate reveni nici astăzi la nivel normal de activitate din cauza crizei economice în ramură, exodul forțelor de muncă, mai ales din părțile rurale și în urma calamităților naturale din ultimii 4-5 ani (arșiță, inundații, ploi abundente etc.). Studiile științifice arată că anume sectoarele industrial și agrar, domeniile învățământului, ocrotirii sănătății și sferei sociale, unde preponderent sunt ocupate circa 75-80% femei, au suferit și mai continuă să sufere în urma crizei economice, dar nu mai puțin și a celei politice. Este de menționat că salariul lucrătorilor din domeniile și sectoarele menționate se cifrează la 80-90 dolari SUA, pe când coșul minim de consum pe cap de locuitor al R. Moldova este cu mult mai mare. În majoritatea cazurilor, femeile având aceeași pregătire profesională, primesc un salariu ce nu depășește 75-80% din nivelul salariilor bărbaților, iar 62-65% din numărul total al șomerilor îl reprezintă tot femeile (mai ales femeile tinere, absolventele instituțiilor de învățământ superior, mamele cu copii mici sau cele care educă 2-3 copii).

Aproximativ 70% din numărul persoanelor traficate sunt femei pentru executarea diferitor activități. Conform datelor Organizației Internaționale pentru Migrație, în anul 2010 în lume au fost înregistrate 2,5 mln femei traficate ilegal din care 43% practicau prostituția. Bărbații traficați activau și activează în prezent în câmpul muncii (pe șantierele de construcții, la munci agricole), luptă în calitate de mercenari în diferite conflicte armate declanșate pe globul pământesc, practică activități criminale.

Circa 50% din numărul persoanelor traficate sunt minori care sunt exploatați

sexual, practică cerșitul, muncile forțate sau devin donatori pentru preluarea organelor și țesuturilor umane.

Acest flagel al societății noastre pe teritoriul Republicii Moldova a apărut la începutul anilor '90 al secolului XX și an de an capătă amploare atrăgând în mrejele sale sute de mii de persoane. La început în trafic erau implicate mai mult femeile noastre, care anual erau antrenate în industria sexului în scopul exploatării sexuale. Pentru R. Moldova traficul de femei nu mai este de mult un fenomen inedit, constituind cea mai vulgară formă de discriminare și violență împotriva femeilor, precum și o formă modernă de sclavie a ființelor umane în general. Astăzi traficul de persoane a devenit o infracțiune „la modă”, foarte profitabilă, extrem de periculoasă și care aduce prejudicii nu numai persoanei traficate, ci și întregii societăți.

Din istoria omenirii este bine știut că traficul (comerțul cu oameni) de persoane a existat încă din antichitate la toate popoarele de pe globul pământesc. Este de menționat că comerțul cu oameni nu a fost în totalitate suprimat nici în zilele noastre, în care orientarea spre respectarea și promovarea drepturilor și libertăților omului reprezintă o componentă esențială a filozofiei sociale. El s-a păstrat sub niște forme atenuate și deghizate.

Cunoașterea fenomenului în cauză trebuie însă începută cu relevarea specificului de manifestare criminală, adică pentru a stabili tipul criminologic ce-l caracterizează și studierea lui multilaterală.

Traficul de persoane, în majoritatea cazurilor, constituie o formă de manifestare a criminalității organizate. În această calitate traficul posedă trăsăturile caracteristice tipului dat de criminalitate, are o esență identică și se supune legilor de existență proprii fenomenului din care face parte.

Cercetătorii-criminologii autohtoni, O.Bejan și Gh.Butnaru încă în anul 2002 scriau că, „dincolo de însușirile generale, traficul de ființe umane (de persoane) se distinge prin anumite particularități. De aceea pentru a înțelege fenomenul traficului este necesar, mai întâi de toate, a cunoaște ce reprezintă criminalitatea organizată ca atare, iar apoi a precede, sprijinindu-ne de atare fundament, la clarificarea specificității traficului de ființe umane, ca formă particulară de manifestare a crimei organizate”.

Traficul de persoane este un fenomen criminal „tânăr” dar foarte agresiv, un fenomen care implică în mrejele sale sute și mii de persoane de toate vârstele și de ambele sexe, fenomen care a dus la înrobirea unor mase mari de persoane și apariția unor noi categorii de criminali-traficanti, proxeneți, deținători de spelunci, „curatori” de filiere de trafic etc.

Situația și starea critică de lucruri referitoare la traficul de persoane în R. Moldova nu a putut fi trecută cu vederea de legislatorii autohtoni, de politicienii și guvernanții ce conduc țara. Pentru combaterea traficului de persoane și a migrației ilegale, în republica noastră deja au fost întreprinse un șir de măsuri efective, și anume:

- R. Moldova a ratificat un șir de tratate și convenții internaționale privind contracararea fenomenului de trafic de persoane, mai ales a femeilor și minorilor;
- R. Moldova participă activ la întrunirile internaționale ce vizează problemele traficului de persoane, fiind dispusă pentru dialog cu alte țări și modificări pozitive în direcția respectivă;

– Codul penal al R. Moldova (2003) a fost completat cu art.165 (traficul de persoane), 206 (trafic de copii), 207 (scoaterea ilegală a copiilor din țară), 220 (proxenetism), 3621 (organizarea migrației ilegale) care favorizează combaterea traficului de persoane;

– adoptarea spre realizare a Planurilor naționale de prevenire și combatere a traficului de persoane pe anii 2008-2009, 2010-2012 aprobate prin Hotărârile Guvernului R. Moldova;

– luarea unor decizii ale Consiliului Suprem de Securitate al R. Moldova referitoare la problema traficului de persoane etc.

Grație măsurilor întreprinse, s-a reușit obținerea unor progrese la compartimentul combaterii traficului de persoane și migrației ilegale, rezultate apreciate și de delegația oficială a Congresului SUA.

Ulterior, în Raportul Departamentului de Stat al SUA privind traficul de persoane publicat la 16.06.2009, R. Moldova a fost reconfirmată în categoria a II-a de clasificare, ca stat care trebuie să rămână angajat activ pentru combaterea eficientă a acestui fenomen.

Menținerea poziției a II-a denotă că R. Moldova întrunește condițiile minime la capitolul eliminării traficului de persoane și a îmbunătățit măsurile orientate la combaterea acestui flagel.

Cu toate că eforturile depuse, R. Moldova rămâne a fi în continuare o țară de origine, victimele fiind prioritar traficate în Turcia, Federația Rusă, Ucraina, Cipru, Emiratele Arabe Unite, țările Orientului Apropiat. În majoritatea lor în aceste țări sunt traficate persoane de sex feminin în scop de exploatare sexuală, iar bărbații, de regulă, pentru a lucra la construcții, în agricultură, precum și în alte domenii (în majoritatea cazurilor pe teritoriul Federației Ruse și Ucrainei).

Din numărul total al dosarelor penale examinate pe cazurile de trafic de persoane sau proxenetism, putem conchide că victime ale traficului pot fi persoanele trecute peste granița de stat sau transportate în interiorul statului pentru a fi aduse în stare de sclavie sau servitute. Acest fenomen infracțional are trei elemente caracteristice:

- recrutarea, transportul, adăpostirea sau primirea de persoane;
- amenințarea cu folosirea forței sau diferite forme de constrângere care nu implică violența, precum fraudă sau înșelăciunea;
- exploatarea în special pentru munca forțată în construcții, agricultură, sectorul casnic, pentru cerșit, prostituție și diverse forme de exploatare sexuală, pentru participarea la diferite conflicte armate sau activități criminale pe teritoriul altor state etc.

Când și unde apare traficul de ființe umane (persoane)?

În multe cazuri victimelor traficului, care pot fi femei, bărbați sau copii, le sunt promise locuri de muncă avantajoase în alte țări care nu sunt în R. Moldova. Deci lipsa locurilor de muncă și sărăcia sunt factorii principali care favorizează aceste genuri de infracțiuni: proxenetismul, traficul de copii, migrația ilegală. Femeile sunt deseori recrutate pentru ca să lucreze în sectorul serviciilor sau domeniul hotelier, dar sfârșesc prin a se prostitua, fiind impuse de frică, datorii, dependență de droguri sau violență fizică. Din păcate, cele mai afectate de infracțiunile de trafic au devenit femeile, iar dintre acestea – o categorie cu totul vulnerabilă în fața crizei economice – femeile tinere cu vârsta între 20-35 de ani, forța reproductivă a R. Moldova. Anume

acest factor favorizează scăderea natalității în țara noastră, duce la degradarea morală a multor femei tinere, scade din potențialul economic și moral al societății.

Traficul de persoane nu ține cont de vârstă sau gen, de hotare și de alți factori, răspândindu-se vertiginos atât în statele dezvoltate (economic, social, cultural etc.), cât și în țările în curs de dezvoltare unde se află și R. Moldova. Fenomenul dat „se acomodează” de minune la sărăcie și mizerie, dar poate fi întâlnit des și în palate de lux, apărând atât la popoarele antrenate în conflicte militare, cât și la cele care duc un mod de viață pacific. Întrucât fenomenul studiat în ultimul timp ține tot mai mult de exploatarea sexuală, victime fiind femei mature, fete tinere sau băieți tineri (10-14 ani) și presupune sume fabuloase, problema a ajuns să lezeze laturile cele mai intime ale vieții, periclitând în același timp sănătatea întregii societăți, genofondul ei, pentru că prima victimă este femeia.

Această formă de business a devenit astăzi cea mai profitabilă, aducând proxeneților venituri enorme, implicând riscuri minime și plasându-se pe locul trei în lume după traficul de droguri și cel de arme.

Metodele de racolare a victimelor traficului sunt pe cât de simple, pe atât de perfecte. De regulă, proxeneții recurg la următoarele modalități:

- prin mijlocirea persoanelor fizice (cunoscute sau necunoscute);
- prin intermediul unei firme de plasare în câmpul muncii peste hotare;
- prin intermediul agențiilor de turism;
- prin intermediul agențiilor matrimoniale, cluburilor de dans, barurilor de noapte, organizațiilor și cluburilor sportive etc.

Pentru societatea noastră sunt specifice următoarele manifestări ale fenomenului în discuție – traficul de persoane care poate avea următoarele forme:

- traficul de femei în scop de exploatare sexuală;
- traficul de persoane pentru muncă forțată și sclavie;
- traficul de copii pentru exploatare sexuală și cerșit;
- traficul de bărbați și minori pentru participarea la activitățile unor grupări criminale;
- traficul de bărbați în calitate de rebeli pentru participarea la conflictele armate;
- traficul de persoane în scop de prelevare a organelor și țesuturilor corpului omenesc;
- traficul de persoane în scop de cerșit.

Alte manifestări ale traficului de persoane sunt deocamdată mai puțin prezente și nu este exclusă apariția a noi forme ilegale pentru îndeplinirea a unor scopuri noi.

Traficul de femei în scop de exploatare sexuală care în ultimii 12-16 ani a cunoscut o escaladare fără precedent în societatea noastră, atingând dimensiuni ce afectează grav sănătatea psihică și fizică a femeilor, le diminuează considerabil statutul moral, fapt care le limitează drastic posibilitățile de afirmare socială, precum și zdruncină, distruge fundamentul societății – familia. Fenomenul examinat a început să capete proporții odată cu exodul masiv al brațelor de muncă autohtone spre țările cu o economie și cultură mult mai dezvoltate, în căutarea disperată a posibilităților normale de trai, care datorită sărăciei accentuate lipsesc în țara noastră. Fetele și femeile noastre sunt racolate de proxeneți sub pretextul oferirii unui loc normal și bine plătit de muncă în străinătate, ca ulterior să fie supuse unei exploatare crunte în bor-

delurile altor state. Conform datelor statistice ale Centrului de combatere al traficului de persoane al MAI al R. Moldova, în ultimii 5 ani sute din femeile noastre au fost traficate în următoarele țări pentru exploatare sexuală: Turcia (46%), Federația Rusă (15%), Cipru (8%), EAU (8%), Ucraina (2%), România (2%), Grecia (2%), Italia (1%), Serbia (1%), alte state (5%), pentru traficul intern (pe teritoriul R. Moldova – 10%). Trebuie să menționăm că unele țări (Rusia, Ucraina, România), care utilizează forțele de muncă ale femeilor din Moldova, la rândul lor, sunt focare vădite de racolare, recrutare și propunere a propriilor cetățeni pentru bordelurile altor țări. Conform datelor statistice ale Organizației Internaționale pentru Migrație, în anul 2009 în lume au fost înregistrate 2,5 milioane femei traficate din țările de origine – 43% din care practicau prostituția.

Deseori femeile traficate sunt racolate, recrutate și prostituate forțat, fiind intimidat, maltratate, violate, precum și supuse perversiunilor sexuale. Există desigur și femei care pleacă de bună voie în aceste țări pentru a practica prostituția, dar nu înainte de a fi prostituate pe teritoriul R. Moldova. În marea lor majoritate aceste femei au vârsta între 18 și 35 ani.

Este important de menționat că unele foste victime ale „industrii sexului”, foste prostituate, pe parcurs singure devin traficanți înrâiți – proxeneți. Motivul este acela de a se îmbogăți cu orice preț și pentru că nu dispun de altă profesie.

Criza social-economică a determinat și o creștere bruscă a violenței în familie, a violenței sexuale, a abuzurilor de alcool și droguri, a altor vicii sociale, în urma cărora relațiile din familie au avut și mai continuă să aibă cel mai mult de suferit, femeia, în primul rând, devenind subiectul violenței continue. Anual pe teritoriul R. Moldova se înregistrează sute de acte de violență sexuală, crește numărul minorilor violați, crește numărul persoanelor ce practică homosexualismul și lesbianismul, crește numărul femeilor ce practică prostituția. Astăzi R. Moldova este recunoscută ca unul din cele mai mari centre de exportare a femeilor ce practică prostituția din bordelurile Europei, Turciei, Rusiei, Ucrainei, Arabiei Saudite, Egiptului etc.

Se estimează că numărul de cetățeni ai R. Moldova aflați peste hotarele republicii se cifrează la circa 600-900 mii (aproximativ 25% din numărul total al populației R. Moldova), majoritatea din ei fiind persoane de vârsta 17-45 ani, în care femeile reprezintă peste 70%. Astfel, ne întâlnim cu feminizarea migrației (legale – 28-30%). Astăzi circa 80% din tineretul țării este dispus de a părăsi țara, cel puțin temporar pentru studii sau muncă.

Strategii de dezvoltare internațională (turismul, schimbul de studenți, programele de activitate pentru tineret etc.), aprofundarea divergențelor între statele bogate și cele sărace, conflictele armate de pe glob, extinderea activității formațiunilor criminale naționale și internaționale, amplasarea geografică „avantajoasă” a R. Moldova, în sensul activității grupărilor criminale ce practică narcotraficul și traficul de persoane, s-a creat un sol fertil pentru criminalizarea migrației, ceea ce a făcut ca R. Moldova să se plaseze pe unul din primele locuri în domeniul traficului ilegal de persoane.

Astfel, printre factorii principali care favorizează dezvoltarea traficului de persoane pot fi numiți următorii:

- degradarea morală a unor membri ai societății;
- sărăcia morală și materială;

- creșterea nivelului șomajului, feminizarea lui;
- lipsa sau micșorarea locurilor de muncă;
- defavorizarea locurilor de muncă tradițional ocupate de femei și tineret;
- alcoolismul, narcomania, prostituția;
- accesul limitat la studii al copiilor din familiile social vulnerabile;
- violența domestică, sexuală și alte forme de abuz față de femei și tineret;
- globalizarea economiei subterane;
- internaționalizarea activității formațiunilor criminale;
- participarea unor cetățeni ai R. Moldova la conflictele armate din alte țări (Iraq, Albania, Kosovo, Cecenia, Daghestan etc.);
- abuzul și disfuncționalitatea familială;
- vulnerabilitatea tinerilor față de trafic care crește în mediile abuzive (violența sexuală, fizică, psihică, economică) și neglijente (refuzul sau incapacitatea adultului de a comunica cu generația în creștere);
- afectarea stabilității emoționale a tineretului;
- dorința de a părăsi țara de origine (într-o țară mai prosperă);
- evadarea (fuga) din mediul înconjurător care prea puțin face pentru generația în creștere;
- relevarea unor noi relații personale (de mariaj, de parteneriat în dezvoltarea unor afaceri de business etc.);
- creșterea gradului de credibilitate și încredere față de persoane străine (cetățeni ai altor țări sau conaționali care lucrează sau învață pe teritoriul altor țări);
- dorința de independență materială, morală și spirituală;
- reprezentări generale eronate despre succesele și realizările concetățenilor;
- lipsa educației față de Patrie, neam, istorie, limbă, cultură etc.;
- cupiditatea multor cetățeni ai R. Moldova;
- lipsa reperelor valorice;
- lipsa informației despre activitatea organelor de guvernământ pentru ameliorarea situației în R. Moldova;
- prelucrarea superficială sau incapacitatea de prelucrare a informației acumulate (aprecierea informației la justa ei valoare);
- tendința multor persoane tinere de a se îmbogăți cu orice preț (prostituându-se, robind pentru altcineva, activități în rândul mercenarilor sau grupărilor criminale etc.);
- deschiderea hotarelor, respectiv lărgirea posibilităților cetățenilor de a călători, a face studii, a activa în diferite domenii după hotarele R. Moldova;
- prelucrarea ideologică și idealizarea vieții tineretului din țările prospere, fără a demonstra părțile negative din viața acestor tineri;
- nivelul informațional și educațional scăzut în rândul reprezentanților generației în creștere etc.

Pe piața ocupării forței de muncă femeile sunt ultimele care sunt angajate și primele care sunt concediate. Pentru a-și câștiga existența, ele sunt nevoite să accepte și să practice munci „la negru”, activități din cele mai murdare, mai dificile, mai prost plătite. Unul din cele mai dinamice sectoare ale muncii „la negru” este industria sexului, în care femeile poartă un grad sporit de risc, nemaivând acces la locuri de muncă

legale și reglementate, fiind obligate să lucreze în cadrul unor rețele criminale, fără protecție socială, fiind exploatare sexual, muncind în gospodărie în condiții inumane, câștigând sume fabuloase pentru altcineva – ele fiind răsplătite mizerabil, iar în unele cazuri rămân fără plată, deseori fiind maltratate, violate, uneori omorâte.

Grupa de vârstă cea mai sensibilă pentru a fi traficată este de 18-30 de ani, ceea ce nu înseamnă că sunt traficate și cele de 14-18 ani.

Cu părere de rău, trebuie să menționăm că în ultimii 5-6 ani pe teritoriul R. Moldova sunt înregistrate cazuri de trafic de minori (vârsta 10-14 ani), care sunt traficați în alte țări (Cuba, SUA, Rusia, Egipt, Cipru, Anglia etc.), mai ales de sex masculin, care sunt destinați întreținerii relațiilor sexuale perverse cu bărbați maturi sau pentru practicarea cerșitului. Deja au fost înregistrate cazuri când fratele mai mare (vârsta 28 ani l-a traficat în Cuba pe fratele de sânge mai mic (vârsta 14 ani) și un prieten de aceeași vârstă, pentru a întreține relații sexuale cu un milionar din SUA (condamnat în 2009)).

Nu sunt rare cazurile când rudele, prietenii, cunoscuții practică traficul ilicit al celor apropiați pentru a obține profit.

Vorbind despre cauzele răspândirii traficului, în special al traficului de femei, putem menționa că în primul rând traficul este un fenomen social și, firește, generat de unele condiții sociale concrete, consecințele cărora în R. Moldova sunt un șir de evenimente și factori istorici obiectivi. La sfârșitul anilor '80 - începutul anilor '90 ai secolului XX dispare, relativ vorbind, „cortina de fier” dintre estul și vestul globului pământesc.

Deschiderea hotarelor spre Occident, în primul rând spre vestul Europei, a însemnat un factor pozitiv, oferind cetățenilor Republicii Moldova:

- posibilitatea de a călători liber, în calitate de turiști;
  - posibilitatea de a se angaja la lucru în țările Comunității Europene;
  - posibilitatea de a face studiile în instituțiile de învățământ din Europa, SUA, Canada, China, Egipt etc.;
  - posibilitatea de a deschide afaceri comune cu parteneri străini și pe teritoriul altor țări;
  - posibilitatea de „a vedea lumea”, de a se familiariza cu valorile culturale ale altor popoare, de a face schimb de artiști, oameni de știință, oameni de artă etc.;
  - posibilitatea de a se familiariza cu experimentele pozitive, înaintate ale altor popoare, producători;
  - posibilitatea de a lua cunoștință de arhitectura, design-ul, amenajarea satelor și orașelor, cultura deservirii în magazine, cafenele, baruri, restaurante etc.;
  - posibilitatea de a lua cunoștință de posibilitățile asigurării sociale și juridice a fiecărui cetățean;
  - posibilitatea de a se familiariza de respectarea drepturilor și libertăților omului în diferite țări ale lumii etc.
- Pe lângă factorii pozitivi au apărut și unii factori negativi, cum ar fi:
- internaționalizarea economiei subterane;
  - apariția unor grupări criminale internaționale noi unde erau recrutați criminali din diferite țări;
  - transferul de practici criminale;

– apariția unor infracțiuni cu caracter internațional care până la sfârșitul anilor '80 al secolului trecut nu erau înregistrate pe teritoriul R. Moldova (traficul de persoane, de organe umane, infracțiuni legate de traficul de droguri, Moldova devenind țara de tranzit al drogurilor între țările Asiei și Europa, SUA, America Latină);

– comiterea unor fraude cu caracter economic ce cauzează prejudicii de proporții etc.

Factorii nominalizați sunt factori externi. Pe lângă ei astăzi există și se răspândește tot mai larg un număr impunător de factori interni, de esență locală.

Tentativa de trecere la economia de piață nu a însemnat și constituirea economiei de piață în câțiva ani. Acest proces s-a dovedit a fi unul destul de anevoios pentru tot spațiul ex-sovietic. Pentru statele nou apărute, acest proces a devenit un drum îndelungat, anevoios, deseori imposibil de parcurs de sine stătător, generând un șir de fenomene contradictorii.

Feminizarea sărăciei, șomajul, lipsa locurilor de muncă, nivelul redus de trai au silit femeile (care constituie 53% ale populației țării) să pornească într-un număr tot mai mare în căutare de lucru peste hotare, acceptând cele mai împovărătoare munci, fără a ține cont de eventualele consecințe. Sărăcia, lipsa unei perspective clare de a asigura familiei (în primul rând copiilor) un trai decent, posibilitatea de angaja copiii la studii, dorința de a procura o locuință sau un mijloc de transport – iată unele condiții care au impus femeile noastre să părăsească benevol țara, lăsând copiii cu soții (în cele mai bune cazuri), bunicii, rudele, vecinii, prietenii etc.

Creșterea decalajului dintre statele bogate (dezvoltate) și sărace (subdezvoltate) influențează cel mai tare situația femeilor și minorilor din R. Moldova. Decăderea economiei naționale și instabilitatea politică în R. Moldova se răsfrânge negativ asupra tuturor păturilor sociale, femeile fiind cele mai vulnerabile în această situație.

Lichidarea factorilor enumerați, care provoacă traficul ilicit de persoane, poate duce treptat la revenirea la o viață normală a tuturor locuitorilor R. Moldova. Pentru aceasta conducerea țării în programele ei de activitate trebuie să pună în prim-plan omul cu necesitățile lui vitale și spirituale, să programeze activități care ar curma răspândirea și dezvoltarea largă a factorilor ce favorizează traficul ilicit de persoane.

Acest flagel al societății poate fi biruit și lichidat totalmente numai prin eforturile comune ale tuturor organelor de stat împreună cu cele obștești și neguvernamentale, implicând la maximum forțele sănătoase ale societății, mai ales ale generației în creștere – forța motrice a zilei de mâine. Un rol decisiv în această luptă îi revine organelor Poliției, Procuraturii, instituțiilor de învățământ (de orice nivel) etc.

Fiecare cetățean al R. Moldova trebuie să fie convins că dintr-o țară bogată nimeni nu emigrează și că poți fi fericit deplin numai în țara de origine.

Traficul ilicit de persoane este o infracțiune sau un conglomerat de infracțiuni îndreptat, în primul rând, asupra unei persoane concrete (copil, femeie, bărbat) și, în al doilea rând, asupra tuturor membrilor societății. În ultimii ani acest gen de infracțiuni are un caracter internațional, implicând mai mulți subiecți ai infracțiunilor comise. Pentru combaterea acestor infracțiuni, este necesară interacțiunea tuturor subiecților implicați în activitatea de prevenire și combatere a lor. Din aceste considerente, dacă organele de drept ale R. Moldova și ale altor țări abilitate cu funcții de combatere a acestui flagel contemporan intenționează să îl combată efectiv, este

deosebit de important ca ele să dispună de capacitatea și aptitudinea de a colecta și efectua schimbul necesar de informații în acest domeniu.

Analizând activitatea de colectare (acumulare) a informației și pentru a evita o abordare prea îngustă, trebuie să ținem cont de doi factori importanți, și anume:

- în primul rând, toată informația acumulată referitoare la structura și metodologia de activitate a unei rețele de trafic de la începutul procesului și până la sfârșitul lui prezintă o importanță deosebită pentru cercetarea acestui gen de infracțiuni;
- în al doilea rând, este important de a evita gândul-capcană, conform căruia sursele de informație sunt în mod convenabil împărțite în trei categorii geografice care țin de țările de origine, de tranzitare și de destinație. De exemplu, ar fi logic să presupunem că: informația referitoare la racolarea persoanelor destinate traficului ar putea fi mai ușor de obținut la Chișinău sau în alte localități ale R. Moldova; ar fi posibil ca informația de cea mai înaltă calitate despre metodele de racolare și utilizate pe teritoriul țării să fie obținută în timpul discuțiilor cu persoanele (victimele) traficate din R. Moldova, care cooperează cu organele de drept din țările de destinație.

Activitatea de colectare a informației operative trebuie desfășurată în conformitate cu prevederile Legii R. Moldova privind activitatea investigativ-operativă. În acest sens pot fi aplicate următoarele prevederi:

- conform art.13, alin.(1), lit.a) – organele care exercită AOI sunt în drept să înfăptuiască măsuri operative de investigații în scopul acumulării informației necesare pentru soluționarea sarcinilor acestei activități;

– conform art.7, alin.(1), lit.a), b) temeiurile pentru înfăptuirea măsurilor operative de investigații sunt:

- a) circumstanțele neclare în legătură cu pornirea urmăririi penale;
- b) informațiile devenite cunoscute organelor care exercită AOI:

– privind acțiunea contrară legii în curs de pregătire, comitere sau comisă, precum și privind persoanele care o pregătesc, o comit sau au comis-o, dacă datele pentru pornirea urmăririi penale sunt insuficiente;

– conform art.9 alin.(1), organele care exercită AOI în cazul prezenței temeiurilor nominalizate (de Legea AOI) au dreptul la controlul operativ, a cărui efectuare este supusă înregistrării obligatorii, etc.

De regulă, în urma verificării informațiilor operative, trebuie să ne bazăm pe colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii.

În cadrul cercetării infracțiunilor de trafic de persoane este necesar de stabilit și de demonstrat următoarele circumstanțe:

- faptul traficării persoanei;
- modalitatea de camuflare a faptei ilicite;
- prezența sau lipsa consimțământului victimei de a fi traficată;
- personalitatea traficantilor (proxeneților), dacă a existat o înțelegere prealabilă între ei (între proxeneți și viitoarea victimă a traficului);
- suma profitului preconizată și cea obținută de traficantii în urma activităților de trafic;
- scopul traficării (exploatare sexuală, muncă forțată, cerșit, activitate criminală, participarea la conflicte armate, prelevarea unor organe sau țesuturi umane);
- personalitatea persoanei traficate;

- numărul persoanelor traficate;
- mecanismul și itinerarul (căile, traseele, rutele) de trafic;
- metodele de racolare a victimelor;
- organizațiile de stat, obștești, nonguvernamentale sau internaționale care au favorizat activitățile de trafic;

- funcționarii de stat (deputați, miniștri, polițiști, procurori, funcționari de stat) sau ai administrației publice locale care au favorizat activitățile de trafic etc.

În ceea ce privește colectarea și obținerea informațiilor generale despre acest gen de infracțiuni, organele investigativ-operative și de urmărire penală nu se pot baza numai pe informațiile (spusele, mărturiile) victimelor, ci trebuie să utilizeze unele metode, mijloace speciale, forțe auxiliare pentru obținerea unor mijloace de probă a circumstanțelor ce prezintă interes și au importanță procesuală (probatorie) pentru cauza penală cercetată.

Pentru a obține profit din traficul de persoane, traficantul (proxenetul) trebuie să aducă victima pe piața locală și să-i facă reclamă. Rolul funcționarilor Poliției este de a studia și supraveghea industria sexului, atât la nivelul prostituției stradale, al bordelurilor, hotelurilor, restaurantelor, cât și al barurilor cu animatoare, al agențiilor de escortă etc.

Informațiile culese pentru examinarea cazurilor de trafic de persoane, până la pornirea urmăririi penale, pot fi culese în urma cercetării următoarelor surse:

- mărturiile victimelor traficate;
- de la funcționarii Poliției;
- de la grăniceri și vameși;
- prin studierea surselor mass-media, Internetului, reclamelor prostituției etc.
- de la persoanele care activează în industria sexului (proxeneții, întreținătorii de spelunci și alții);
- din scrisorile și petițiile părinților, fraților, surorilor, rudelor, prietenilor, colegilor persoanelor traficate;
- din rezultatele măsurilor investigativ-operative;
- din evidențele operative ale MAI, OAI, instituțiilor medicale;
- din evidențele organizațiilor internaționale de cooperare a forțelor Poliției (Interpol, Europol, Asiapol, SECI, GUAM, etc.), care practică contracararea traficului de persoane;
- din evidențele organizațiilor nonguvernamentale („La Strada”, „Casa Mărioarei” etc.) ce se ocupă de reabilitatea psihologică a persoanelor traficate;
- de la companiile și liniile aeriene, alte companii de transport utilizate de traficanți (feroviare, auto);
- din surse ușor accesibile (reportaje și informații din mass-media, studii științifice, materialele diferitor conferințe naționale și internaționale ce vizează problema dată).

Există un volum de informații foarte redus privitor la victime, și aceasta parțial se întâmplă din cauza că foarte puține dintre ele (persoanele traficate), întorcându-se acasă, nu doresc să dezvăluie ce li s-a întâmplat în străinătate, cu ce s-au ocupat acolo (simțul rușinii față de cei din jur).

În opinia autorilor, descoperirea la timp și completă a infracțiunilor de trafic

de persoane poate duce la rezultate scontate de către majoritatea membrilor societății, și anume:

- tragerea la răspundere (penală, administrativă, disciplinară) conform legislației R. Moldova a persoanelor ce au intrat în conflict cu legea;
- minimizarea numărului infracțiunilor de trafic;
- identificarea la maxim a persoanelor implicate sau care favorizează acest gen de infracțiuni;
- micșorarea numărului persoanelor traficate ilegal în alte țări europene sau ale Africii și ale Americii;
- minimizarea numărului copiilor educați de un singur părinte sau fără părinți, care practică vagabondajul, cerșitul, nu frecventează școala, practică prostituția, consumă alcool și droguri, nu posedă o profesie, nu au un loc stabil de lucru, comit infracțiuni etc.;
- minimizarea numărului divorțurilor, avorturilor criminale, întărirea relațiilor conjugale între soți;
- scăderea numărului părinților în etate care rămân fără nici un ajutor moral și material din partea copiilor plecați ilegal la muncă în străinătate;
- creșterea copiilor nou-născuți ce ar duce la sporirea natalității în R. Moldova;
- sporirea imaginii pozitive despre R. Moldova și cetățenii ei în fața altor popoare;
- supremația legilor în fața cetățenilor R. Moldova etc.

Examinând un șir de dosare penale pe cazuri de trafic de persoane, autorii constată că există unele probleme care apar la examinarea cauzelor penale de trafic cercetate de ofițerii de urmărire penală și procurorii procuraturilor, și anume:

- timpul scurs din momentul când a fost comisă infracțiunea și momentul când a fost identificată victima traficului. În acest scop urmează de intensificat în continuare activitatea investigativ-operativă cu aplicarea măsurilor ofensive în combaterea acestui flagel și documentarea grupărilor criminale specializate în acest domeniu;
- particularitățile transnaționale ale acestui gen de infracțiuni. În acest scop este necesar de continuat activitățile de conlucrare cu omologii din țările de tranzit și destinație, pentru îmbunătățirea procedurii schimbului de informații, bunelor practici și organizarea operațiunilor comune întru documentarea și anihilarea rețelelor internaționale începând cu recrutorii și terminând cu traficanții din țara de destinație;
- participarea unui grup de persoane la comiterea infracțiunii, care este bine organizat, conspirat, dotat, informat, bine finanțat, cu legături în rândurile lumii interlope. În acest scop este necesar de intensificat efectuarea măsurilor proactive și instruirea profesională a efectivului implicat în documentarea cazurilor de trafic;
- prezența pe teritoriul Republicii Moldova a regiunii transnistrene necontrolate de autoritățile de drept constituționale. Din regiunea transnistreană provin multe victime ale traficului de persoane, ele însă nu pot fi identificate din motivele expuse mai sus. Tot în această regiune își găsesc refugiu persoanele implicate în traficul de ființe umane, care nu pot fi reținute și oferite justiției din aceleași motive. În acest scop este necesar de conlucrat cu ONG-urile internaționale de profil, care au acces în regiunea transnistreană, fiind coordonatori ai unor proiecte de combatere a acestui fenomen;

– trafizarea persoanelor, în special a tinerilor din Moldova în țări ca Turcia, Emiratele Arabe Unite, Arabia Saudită, regiunea Kosovo, partea Ciprului de Nord, necontrolată de autoritățile constituționale, care la acest capitol nu cooperează cu organele de drept ale Republicii Moldova și nu răspund la interpelările și comisiile rogatorii expediate. În acest scop este necesar de efectuat măsurile de identificare a potențialelor victime la etapa recrutării și transportării lor în țările de destinație, în scopul prevenirii victimizării acestora;

– lipsa acordurilor de colaborare în acest domeniu cu o serie de țări unde sunt traficate persoanele din Republica Moldova, în special cu țările musulmane și din Africa;

– probele se acumulează destul de anevoios și organul de urmărire penală de multe ori se limitează numai la declarațiile victimei, a câtorva martori, confruntări și declarațiile bănuțitului (învinuitului) dacă acesta le depune, ceea ce nu întotdeauna este suficient pentru a expedia cauza în instanța de judecată și luarea unei decizii de condamnare a persoanei inculpate;

– este complicată efectuarea acțiunilor de urmărire penală pe teritoriul altor state, iar în cazurile statelor musulmane, practic imposibil;

– răspunsurile la comisiile rogatorii internaționale sunt primite cu mare întârziere, iar fără aceste materiale nu întotdeauna se poate lua o decizie referitoare la cazul examinat;

– repatrierea copiilor în Republica Moldova din țările unde ei au fost localizați (trafizați). Procedura de repatriere a minorilor este destul de dificilă și anevoioasă; în afară de colaboratorii MAI sunt antrenați specialiști din diferite structuri, și anume: Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Serviciul de Grăniceri, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Ministerul Sănătății, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, autoritățile publice locale, reprezentanți ai organelor competente ale țărilor de destinație etc.

Rezolvarea problemelor nominalizate și a celor ce pot apărea în viitor poate fi atinsă numai prin atitudinea conștiincioasă și legitimă a tuturor participanților la combaterea infracțiunilor de trafic de persoane.